

Koloniale uitbuiting en klassenstrijd

In het nummer van 26 September van „Indonesia" wordt ons een en ander verteld over het leven van de neger-arbeiders in de Zuid-Afrikaanse goudmijnen. Deze 300 a 400.000 in getal worden als werkvee gebruikt en verdienen een loon, waar ze nauwelijks van rond kunnen komen. Zij hebben in 50 jaar geen loonsverhoging gehad. De enkele keer dat zij in staking gingen werd deze met militaire machtsmiddelen onderdrukt.

Onlangs is er onder hen weer een staking uitgebroken, om een loonsverhoging van 2 s. en 6 d. op 10 shilling per ploeg, omdat de prijzen der levensmiddelen enorm gestegen waren. Deze staking was georganiseerd door de Mijnwerkersvakvereniging en werd door de politie-autoriteiten weer gewelddadig onderdrukt, waarbij doden en gewonden vielen.

Indonesia schrijft hier verder over: Terwijl de staking haar hoogtepunt beleefde, kwam volgens de „Manchester Guardian" de Inheemse Vertegenwoordigende Raad in Pretoria bijeen voor een der gewone vergaderingen. Deze raad bestaat, behalve uit enkele Europese ambtenaren, uit 16 Afrikaanse leden, waarvan 12 gekozen en 4 benoemd. Zij is de officiële spreekbuis van de Afrikaanse bevolking van meer dan 8.000.000 zielen. Toen de leden van deze raad in hun zitting in diverse nieuwsbladen lazen, dat de politie 6 Afrikaanse mijnwerkers had doodgeschoten en dat de eerste Minister de staking niet serieus nam, waren zij zo verontwaardigd, dat zij unanimen een resolutie aannamen, dat zij voor onbepaalde tijd op reces zouden gaan hangende een verklaring van de Regering, wat zij denkt te doen om de vele discriminatiewetten tegen de Afrikaanders op te heffen. Hier heeft dus het enig erkende vertegenwoordigende lichaam van Afrikaanse leiders in het openbaar geweigerd om met de Regering samen te werken. Volgens de „Manchester Guardian" is dit een situatie die tenzij de regering tijdig concessies doet zich gemakkelijk laat ontwikkelen tot een zeer gevaarlijke crisis.

Ook in Afrika beginnen zich maatschappelijke veranderingen te voltrekken.

Er heeft zich daar een moderne industrie ontwikkeld. De omliggende gebieden, Portugal, Oost-Afrika, Rhodesia en Nyasaland komen de arbeiders, om in de mijnen te werken. Ze zijn, gedurende de periode, dat ze in de mijnen werken, van hun familie gescheiden. Ze leven in de ellendigste omstandigheden.

Al eerder maakten we melding van solda-riteitsstakingen, waaraan ook looneisen gekoppeld waren in andere mijnen, o.a. in de kopermijnen in Rhodesia.

In alle koloniale gebieden, worden de arbeiders uitgebuit op een wijze, die wij ons nauwelijks kunnen voorstellen. Het gebrek aan ontwikkeling, het analbetisme, de gehele primitieve gedachtegang van de inlandse bevolking maakte dit mogelijk. Maar evenals de ontwikkelig van de indu-

strie in de niet-koloniale wereld voor de arbeiders de voorwaarde schiep voor het ontwaken van hun klassebewustzijn, zo zal het ook in de koloniën geschieden. De moderne industrie maakt van de inlanders die hun landje bebouwen en daarin een bestaan vinden, loonarbeiders, die geen individuen op zichzelf meer kunnen zijn, maar die tot een groot leger van arbeiders worden. Het werkvolk in de mijnen wordt meestal geronseld uit de dorpen, ze worden bijeengebracht in loodsen, onder de slechtste hygienische omstandigheden. Zij moeten zeer hard werken, terwijl de beloning gering is en zeker nooit toereikend om weer het gezin bij elkaar te brengen. Onder deze omstandigheden wordt de solidariteit en het klassebewustzijn geboren, ook bij de primitiefste volkeren.

Het kapitaal zelf schept „de gevaarlijke situatie." Door de ontwikkeling van het kapitaal ontstaat de mogelijkheid tot organiseren en we kunnen uit het bericht in Indonesia dan ook lezen, dat de Afrikaanse mijnwerkers ook hun organisaties hebben. Hoofdzak is, dat we zien, dat de uitgebuitenen in de koloniën zich beginnen te roeren, in verzet komen en de stuwende kracht worden voor een massa-beweging, die de imperiale bourgeoisie in haar winstmakerij bedreigt. Het koloniale systeem begint te wankelen, in Br. Indië, in Afrika en in Indonesië, waar het nu de vorm heeft aangenomen van een strijd om de nationale zelfstandigheid.

In Indonesië zien we, dat de leiding van die strijd in handen is van intellectuelen en de inlandse bourgeoisie, maar die strijd had nooit die omvang kunnen aannemen, als hij in zijn oorsprong niet gesteund had op de grote massa van arbeiders uit de kapitalistische ondernemingen.

Hoe het ook zij, de tijden van ongestoorde onbegrensde uitbuiting door de kapitalisten en van hoge dividenden voor die heren, is voorbij. Dat het kapitaal zich daar niet zo maar bij neer zal leggen, is duidelijk.

De ministers zelf zijn financieel geïnteresseerd bij Indische ondernemingen, Koninklijke Petroleumtrust, Indische cultures, Indische spoorwegen, Java-Bank enz.

Volgens berekeningen waren in Nederlands-Indië voor de oorlog ongeveer 4 miljard gulden belegd, die jaarlijks voor 1929 ongeveer 400 miljoen gulden opleverden. Deze geweldige winsten konden natuurlijk alleen gemaakt worden, doordat men de inlandse bevolking op de sterkste wijze uitbuitte en onderdrukte.

Meer dan ooit heeft het Nederlandse kapitaal behoefte aan grote winsten om zich te kunnen herstellen van de slagen, die het zowel in Indië als in Nederland moest incasseren! Nu minder dan ooit kan het daarom toestaan, dat de Indonesiër zich zijn positie bewust wordt en voor zijn rechten opkomt, ja er zelfs vrijheid op na durft te houden en daarvoor vechten wil!

Daarom gaan de troepen naar Indonesië,

daarom zal het voor niets terugdeinzen als het er om gaat zijn winsten te beveiligen. Want de koloniën stellen de bourgeoisie in staat winsten te maken, zoals ze die in eigen land nooit kunnen boeken. Churchill maakte eens de opmerking: Als we de Inheemse arbeidskrachten even hoog zouden waarderen als onze eigen arbeidskrachten wat zou er dan met onze buitenlandse investeringen gebeuren?

Terwille van die buitenlandse investeringen zal de bezittende klasse met alle mid- delen trachten de inheemse arbeidskrachten er onder te houden. En toch zal haar dit op den duur niet gelukken. De massa- beweging in Indonesië, de stakingen in Zuid-Afrika zijn er de bewijzen van. We hebben er in dit artikel al op gewezen, dat de industriële ontwikkeling in het kapitalistische systeem de arbeiders noodzaakt de strijd aan te binden tegen hun overheersers. En die strijd gaat door, alle onder- drukkingsmaatregelen ten spijt.

Waar uitgebuite arbeiders in opstand komen tegen hun uitbuiters, zijn wij solidair met hen. Daarom zijn wij tegen de uitzending van troepen naar Indonesië, waar de arbeidsslaven van Holland gedwongen worden te vechten voor de bourgeoisie tegen hun klassegoten. In onze solidariteit vinden onze strijdende klassegoten in de koloniën hun ruggeleuning.

In 't kort

In de verschillende berichten in vrijwel alle dag- en weekbladen wordt steeds maar weer gehamerd op de noodzakelijkheid harder en meer te werken om zodoende meer te kunnen produceren, meer te kunnen exporteren teneinde in het bezit te komen van de dringend benodigde deviezen, waarvoor dan weer goederen in het buitenland kunnen worden aangekocht. Bij de behandeling van de Rijksbegroting werd medegedeeld, dat de uitvoering van het vlootprogramma door een tekort aan deviezen werd vertraagd.

Duidelijk blijkt dus, dat de arbeider, die harder en meer gaat werken, de regering helpt om zoveel te vlugger oorlogsschepen vliegtuigen enz. in het buitenland te kopen en deze arbeider dus medehelpt aan een instrument om het laatste beetje cultuur op onze aardbodem te vernietigen. Dat hij bovendien zijn buikriem zoveel mogelijk moet aanhalen, vinden de heren niet zo heel belangrijk, dat moet hij voor de „wederopbouw" van zijn „Vaderland" over hebben. Dat de vakverenigingsleider Kuipers voor zijn reizen naar Moskou en Canada ook wat deviezen gebruikt is natuurlijk bijzaak.

V.-S.V.-Zaansreek

Weekeind 12-13 Oct. in de zaal van de speeltuin „Het Oosten" Oostzijde tegen- over Schoolmeestersstraat, Zaandam.

Programma in Spartacus nr. 37. Brood, drinkbekers en suiker meenemen.

Voor overnachters: Dekens meenemen.

19 October 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 42

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS"

Redacteur:
TJEERD WOODSTRA

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Alle gelden naar Uitgeverij „De Vlam"
postgiro 168797 te Amsterdam

Een dubbeltje op z'n kant

De Parijsche conferentie heeft na het verdrag met Italië ook het verdrag met Roemenië goedgekeurd.

Het is geen overeenkomst wel te verstaan, maar met 15 stemmen voor en 6 stemmen tegen (van het Slavische blok) werd het verdrag aangenomen. Dat simpele feit laat, als geen ander, zien, hoe wankel de gehele wereldsituatie is, zonder te kunnen zeggen, wanneer en hoe het dubbeltje op zijn kant zal vallen. Het rolt maar voort, omdat allen er belang bij hebben, dat het zijn evenwicht niet verliest. Men begrijpt nu beter, waarom er weken en weken gestreden is om de procedure bij 't stemmen om de strekking der te nemen besluiten en dergelijken. Want als er eenmaal besluiten zijn genomen worden daarmee ook de stemmers verplicht zich er aan te houden. Of zijn er weer achterdeurtjes, waardoor men zich aan de genomen besluiten zal kunnen onttrekken, zoals het Veto-recht bij de Uno? Al deze dingen maakten op de Vredesconferentie een punt van strijd uit, voordat het tot besluiten kwam en er wordt verder om de uitleg en de uitvoering der besluiten gestreden, nadat de verdragen zijn goedgekeurd. Het verdrag is dus nog minder stabiel dan een dubbeltje op zijn kant!

De 6 stemmen van het Slavische blok vertegenwoordigen de bij de stemming verliezende partij. Wat heeft dit blok door het aangenomen verdrag verloren? De kapitaalsrechten van de Verenigde Naties in Roemenië moeten worden erkend. Voor een tijd van 18 maanden zullen de handelsbetrekkingen tussen Roemenië en V. N. landen op voet van gelijkgerichtheid, dus zonder belemmeringen door de Roemeense staat, worden gehandhaafd. En tenslotte zal er vrije scheepvaart op de Donau zijn.

Maar nu komt de uitvoering van het genomen besluit. Het bericht hierover in de kranten vermeldt: Het verdrag moet thans nog door de Grote Vier worden goedgekeurd en door de betrokken staten zelf worden geratificeerd. Indien het wordt getekend moeten drie maanden na- dien de Russische troepen het land hebben verlaten. Verder: „Namens Yogo-Slavie zeide Kardelj, dat zijn land de

internationalisatie van de Donau niet kon aanvaarden, tenzij hierin vrijwillig door de oeverlanden werd toegestemd. Hij eiste een groter aandeel van Yoegoslavië omdat meer dan 50% van het stroomge- bied in zijn land ligt.

Het zijn allemaal struikelblokken, die reeds de eerste dag te zien zijn en er zullen nog meer bijkomen. Toch zal men van beide zijden trachten zo veel mogelijk de formele gang van zaken lopende te houden, maar of het tot praktische uitvoering komt, hangt niet af van het genomen besluit, maar van de machtsverhoudingen zoals die in dat gebied aanwezig zijn. Ten slotte is ook deze vraag weer niet los te maken van de machtsverhoudingen tus- sen het slavische en het westerse bloc. Naar hetzelfde gezichtspunt moet ook het Centraal-Europeesch probleem, de vraag hoe de toestand in Duitsland zal worden, bekeken worden.

In November zal de Raad van de Grote Vier het Duitse probleem onder de ogen zien. Hier botsen de belangen van de grote machten onmiddellijk op elkaar, want hier heeft elk der bezettende landen een gebied in handen, dat ze zelf beheer- sen. Terwijl Roemenië door Rusland be- heerd wordt en het de vraag is, welke concessies aan het Westerse bloc gedaan zullen worden, gaat het in Duitsland er om of de grote machten een gezamenlijke grondslag kunnen vinden waarop dat land weer als een geheel in de wereld- productie kan worden opgenomen. Het plan van de Grote Drie (Amerika, Engeland en Rusland) in Potsdam ontworpen, was daarop gericht. Maar we mogen er wel aan herinneren, dat uit de rede van Byrnes in Stuttgart gebleken is, dat Ame- rika zich niet meer aan de afspraken van Potsdam gebonden voelt en zijn eigen gang wil gaan. Ook Engeland heeft zich

hierbij aangesloten. Wat in de practijk wil zeggen, dat men er niet meer op re- kent, samen met Rusland tot een gemeen- schappelijke opbouw van het economische en politiek leven van Duitsland te ko- men. Dat Duitsland ook in de toekomst in twee gedeelten uiteenvalt en dat ieder voor zich in het door hem beheerste ge- bied zijn posities gaat uitbouwen. En toch vraagt juist het economische leven van Duitsland, dat het weer als een geheel gaat werken. Men zal dus ook goed doen, niet achteloos aan de pogingen, die door de raad van de Grote Vier worden on- dernomen, voorbij te gaan.

Er is overigens behoefte genoeg aan dat- gene wat Duitsland de wereld zou kunnen leveren. Dat blijkt ook uit de belangstel- ling die van Nederlandse zijde wordt ge- toond bij het ter tafel brengen van het „Duitse vraagstuk".

„Het Handelsblad" schrijft in een artikel „Onze Duitse belangen" hierover:

„Wij moeten uit Duitsland industriële producten, grondstoffen en onderdelen kunnen importeren om ons eigen produc- tie-apparaat weer op te bouwen. Wij moeten onze land- en tuinbouwproducten erheen kunnen uitvoeren, en om onze in- vesteringen in Duitsland kunnen redden. Wij moeten onze scheepvaarbelangen en ons transitoverkeer langs de natuurlijke waterwegen (den Rijn) en de natuurlijke toegangshavens (Rotterdam en Amster- dam) herstellen en bevrijden van de be- lemmeringen welke daaraan vroeger en zelfs nu nog werden en worden in den weg gelegd door voorkeursmaatregelen voor Duitse havens en spoorwegen. Ne- derlandse elcennaars van fabrieken in Duitsland zullen de gelegenheid moeten krijgen om daar ongehinderd hun zaken te gaan waarmaken."

De „Nederlandse belangen in Duitsland" zien er nu reeds anders uit dan nauwelijks een jaar geleden, toen de kranten gevuld waren met artikelen over de annexatie van Duits grondgebied. Wij herinneren ons nog goed, hoe men er van droomde het Roergebied met Westfalen er bij te kunnen annexeren en er liefst de Duitse bevolking uit wilde verdrijven. Het was een poging om het Nederlandse imperia- lisme op te blazen, het bleef bij zeebel- len, die vlug genoeg weer uiteenspatten. Vandaag wil men weer zaken doen en zo-

Uit de inhoud:

Wapenstilstand in Indonesië
Proletarische massabeweging
De kneding van den geest
Vliegtuigramp in ons land

veel mogelijk van de oude kapitaalsrechten herstellen. Waarschijnlijk zullen de verwachtingen, die men daaromtrent koestert ook veelal zeepbellen blijken te zijn, want b.v. de Engelse industrie heeft er zeker geen belang bij om de Nederlandse markt weer aan de Duitse concurrentie te verliezen.

Een tenslotte hebben de grote machten te beslissen of, en welke Nederlandse belangen „geëerbiedigd“ zullen worden.

Een zelfde belangstelling, als van Nederlandse zijde in het Duitse vraagstuk is betoond, is van de andere omliggende landen te constateren. Als er zaken te doen zijn, gaat men zich verdringen. Ieder voor zich tracht er bij te zijn als er wat te verdienen valt. Men vindt de „Duitse barbaren“ niet meer zo barbaars. Als men toch zaken met die lui moet doen — en dat wil men wat graag — dan moet men ze ook maar als zakenlui behandelen. De stemming is reeds omgeslagen, de wind waait uit een andere hoek. Het is zover gekomen, dat men naar de gunst van de Duitsers dingt. Van de Duitsers? Geen sprake van. Met de Duitse bourgeoisie wil men zaken doen, en om deze voor zich te winnen is een ware wedijver ontstaan. Dat deed Byrnes door zijn bekende rede in Stuttgart, dat werd gedaan door de rechtspraak in het Neurenbergs proces en dat doen al diegenen die nu een begrip tonen voor de moeilijke positie, waarin de Duitsers verkeren. Dat er miljoenen Duitse arbeiders onder onmogelijke omstandigheden moeten werken, in de puinhopen moeten huizen en bij honderdduizenden aan de honger sterven, laat hen koud. Zou deze gevoelloosheid voortkomen uit het bewustzijn, dat daar het meeste te verdienen valt, waar de werkende mensen er het slechtst aan toe zijn?

Of de Nederlandse kapitalisten weer zaken kunnen doen met de bezittende klasse van Duitsland zal niet van grote invloed zijn op de ontwikkeling der grote gebeurtenissen die in aantocht zijn. Een goede kijk hierop krijgen we als we weten wat zich op het ogenblik in Amerika voltrekt. Het Zwitserse blad „Die Weltwoche“ geeft in een artikel over Amerika daarvan een huiveringwekkend overzicht. Volgens dat artikel bereidt Amerika zich op de eventualiteit van een derde wereldoorlog voor met zulk een doelbewustheid en methode, die bewonderenswaardig en tegelijk schrikbarend is. Officieel bestaan nog de plannen, dat het leger tot een zesde van de oorlogsterkte zal worden teruggebracht, maar terwijl men nog niet eens aan de uitvoering van deze plannen is begonnen, wordt er reeds openlijk over gesproken, dat deze moeten herzien worden met het oogmerk op de „politieke wereldcrisis“ van vandaag. De aankondiging, dat de USA hun steunpunten in Japan niet zullen opgeven, vindt overal instemming. Vliegtuigfabrieken hebben de poorten weer opengemaakt, omdat ze er met zekerheid op rekenen, dat er veel meer dan 3000 vliegtuigen per jaar — als legerbehoefte voor de tijd na de oorlog — in op-

dracht gegeven zullen worden. De aanstaande verkiezingen staan in het teken van de leuze: „Remobilisation“. David Lawrence schrijft in het officiële United States News: „We hopen, dat de oorlog vermeden zal kunnen worden. De beste weg hiertoe is de onmiddellijke hermobilisatie van onze gewapende strijdkrachten. Deze zal kostbaar zijn, maar zij kost altijd minder dan een derde wereldoorlog.“

Elf en een half miljard dollar (een kwart van de gehele begroting) is in dit jaar tot 1 Juli 1947 voor leger en vloot ter beschikking gesteld. De algemene dienstplicht, tot nu toe geldig op grond van de uitzonderingswetten tijdens de oorlog afgekondigd, wordt in de naaste toekomst vredeswet. Grote manoeuvres van de vloot in de Noordelijke IJsee zullen worden gehouden, om haar acties in de arctische zones te oefenen. Maar voor alles worden geweldige bedragen voor het fabriceren en proberen van nieuwe wapenen uitgegeven. Wat hier volgens de Zwitserse krant reeds gepresteerd is en wat men nog van plan is te doen, lijkt op het eerste gezicht fantastisch, maar is het niet. Want, bij de hedendaagse stand van wetenschap en techniek, tezamen met de ontzaglijke middelen, die de Amerikaanse heersende klasse te beschikking kan en wil stellen, zijn de grenzen van wat men

tot hier toe als onmogelijk moest aanzien, overschreden.

Dit ene staat vast: Amerika bereidt zich op de oorlog voor met ontzaglijk veel meer middelen en mogelijkheden, dan Duitsland kon doen voor de Tweede Wereldoorlog. Men zegt, en men gelooft het ook wel, dat men juist daardoor de oorlog wil voorkomen. Maar even zeker is het ook dat het niet afhangt van de wil van hen, die dat oorlogsapparaat in beweging brengen, of de oorlog zal kunnen worden voorkomen, of niet. Want al willen zij geen oorlog, ze willen met hun macht, dat gedeelte van de wereld openbreken, dat nu door Rusland met een „ijzeren gordijn“ wordt omgeven.

We weten niet hoe lang het zal duren, maar de tijd komt, dat men er in Amerika van overtuigd zal zijn een verpletterend overwicht te bezitten, en dan zal men, evenals Hitler-Duitsland in 1939, de oogst van al wat er aan besteed is, willen binnenhalen.

Rusland moet dan de poort openmaken voor het westerse kapitaal, op straffe van een nieuwe oorlog. Oorlog of vrede hangt dan alleen daar van af, of Rusland capituleert, concessies doet, of zich te weer stelt. En — of er nog een andere nu nog sluimerende macht bestaat, die haar gewicht in de schaal werpt.

Ben je ook zo'n ijskoude?

Dezer dagen kregen we en foldertje in handen, dat uitgegeven wordt door de Voorlichtingsdienst van de Generale Staf en dat toegezonden wordt aan jonge mannen. Het is geïllustreerd; plaatjes die u laten zien, wat een ferme kerel een soldaat eigenlijk is, kortom zuivere propaganda voor het militarisme.

Wij kenden deze propaganda reeds uit de bezettingsjaren; de Nazi's overstroonden ons ook met opwekkingen om dienst te nemen bij de Germ. S.S. of het Vrijw. Legioen. Zij vroegen ook, waarom we nog niet aan het Oostfront waren en dat voorbeeld volgend, zal men ons misschien eendaags vragen, waarom we nog niet in Indonesië zijn.

Het is tegenwoordig al militarisme wat de klok slaat. Het duizelt je als je de geweldige bedragen leest, die voor de vernietiging worden uitgetrokken. Op alles wordt bezuinigd, op onderwijs, hygiëne, volksgezondheid, sociale voorzieningen, sport wetenschap, enz. Duizenden jonge mannen worden uit hun werk gehaald; en dan klaagt men nog over een tekort aan arbeidskrachten. Zo is het hier en zo is het overal in de wereld op het ogenblik. We weten, dat het militarisme onverbreeklijk samenhangt met het kapitalistische stelsel; dat men het een niet zonder het ander kan bestrijden. Dat de grote kapitalistische machten, zoals we die nu kennen, een heel sterk militair apparaat vereisen, om hun belangen te verdedigen. Nederland is in een der kapitalistische

fronten opgenomen, omdat onze bourgeoisie geen andere keus heeft. Voor alles wat voor de kapitalistische opbouw nodig is, moeten we bij deze machten terecht komen en dat legt ons allerlei verplichtingen op. Men kan bij de verkiezingen stemmen op wie men wil, altijd krijgen we een regering, die zich hier aan te houden heeft. Men kan nog zoveel moties van afkeuring aan de regering zenden, het geeft allemaal niets, want de regering moet haar verplichtingen, die ze heeft aangegaan nakomen. D.w.z. ook de propaganda voor het militarisme gaat door. De oorlogsmentaliteit moet gehandhaafd blijven en nog opgevoerd worden als het kan. Een der plaatjes van het foldertje laat ons een paar soldaten zien, die aan het schieten zijn met een mitrailleur of zo iets. Daaronder staat: Zijt ge ook zo'n ijskoude, altijd prijs? Deze prijs is een mensenleven, maar daar wordt niet over gesproken. Deze geest wil men aankweken, de geest van den beestmens, die op kommando alles vernietigt, wat hem bevolen wordt.

Dit maakt het militarisme, dat een der eerste uitwassen van het kapitalistische stelsel is, van jonge mensen. Voor ons is dit een reden te meer, om met alle kracht die in ons is, dit verfoeilijke stelsel te bestrijden en onvermoed met onze propaganda door te gaan, totdat de arbeidersklasse tot het inzicht zal zijn gekomen, dat hier aan een einde moet worden gemaakt.

Wapenstilstand in Indonesië

De bom op Hiroshima heeft de oorlog te snel beëindigd, ten minste naar de mening van de koloniale kapitalisten. Veel liever hadden zij gezien, dat de Engelse en Amerikaanse troepen langzaam, of desnoods snel, hadden opgerukt in een aaneengesloten front en zo het Aziatisch eilandrijk hadden veroverd.

De bom op Hiroshima heeft echter aan deze hoop een onverwacht einde gemaakt. De tienduizenden troepen, die Indonesië hadden moeten bezetten, waren er niet. Daardoor kon de republiek worden afgekondigd.

Op 16 Augustus omtrent te middernacht kreeg Dr. Amir een boodschap van den secretaris van Soekarno, dat de hele commissie van 20 bij vice-admiraal Maeda verwacht werd. Om 1 uur kwamen zij daar bijeen. Weer was het uren wachten. Om 3 uur verschenen Soekarno, Hatta, Soebardjo en de Japanse vice-admiraal. Soebardjo was de vertrouwensman van de Japanse marine en oefende zeer grote invloed uit op de jeugd. Soekarno deelde mede in een vergadering, die om half vier in den morgen begon, dat de toestand kritiek was. Hijzelf was zeer opgewonden. Er was een ultimatum van de jeugd, dat de uitroeping van de Republiek eischte voor 12 uur 's middags van 17 Augustus. Anders zou op heel Java de opstand uitbreken. Allen waren bang. Ratulangi opperde, dat de Japanners niet meer de macht bezaten de Republiek te erkennen. En zouden de Nederlanders met Soekarno willen onderhandelen? Soekarno zeide, dat de uitroeping moest gebeuren. „Is de Japanse leger-commandant gewaarschuwd?“ vroeg men hem. „Neen“ wat 't antwoord.

Maar de secretaris van het militair bestuur (Somubuto) was op de hoogte gebracht. Dien nacht is toen de proclamatie voor de afkondiging van de Republiek opgesteld. Om 11 uur op 17 Augustus werd de commissie ten huize van Soekarno besteld. Daar werd de vlag geheschen. En op de voorgalerij van het huis vond daarna de afkondiging plaats. (Aldus Dr. M. van Blankenstein naar aanleiding van een interview met Dr. Amir, een der republikeinse oud-ministers in „De Stem van Nederland“)

Aangenomen mag worden, dat de woorden van Dr. Amir een reële achtergrond hebben. Kort voor de capitulatie der Japanners stak hij met nog twee andere Sumatraans-nationalistische leiders over naar Java. Daarna bezocht hij Soekarno, Hatta, en Dr. Radjiman in Singapore. De opmerkingen van Amir zijn vooral daar van belang, waar hij uitspreekt, dat de „opstand“ op heel Java (zou) uitbreken, wanneer de republiek niet zou worden uitgeroepen, terwijl de anderen „bang“ waren. De vraag rijst: Voor wie waren die anderen „bang“?

Niet alleen in „Spartacus“ maar ook in andere bladen werd reeds vaak over de „extremisten“ geschreven. Daar nauw-

keurige gegevens ons ontbreken, is het echter zeer lastig zich een eigen oordeel over deze strijd bare groep te vormen. In elk geval weten we, dat de regering, de koloniale kapitalisten en nu ook Sjahrir zelf, van deze groep niets moeten hebben. In een kortgeleden gehouden interview verklaarde Soetan Sjahrir naar aanleiding van een vraag of de republiek gebruik zou willen maken van Nederlandse troepen tegen ongewenste elementen, het volgende: „Ik hoop van niet. Het denkbeeld dat wij buitenlandse troepen nodig hebben voor onze interne aangelegenheden, is smadelijk.“ Sjahrir zeide verder, dat „bandieten“ onder het mom van „nationalisme“ allerlei praktijken uitoefenden, maar hij achtte het aantal elementen gering. Hij bracht nogmaals tot uitdrukking, dat de republiek wel in staat zou zijn de „orde“ te herstellen, „zodra aan de binnenlandse aangelegenheden voldoende aandacht zou kunnen worden besteed.“

Zoals bekend zijn de „extremisten“ niet van plan ook maar op enigerlei wijze toe te geven aan de eisen van het Nederlandse gezag, die hierop neerkomen, dat een zelfstandig Java en Sumatra niet worden erkend. De „extremisten“ wilden over deze eilanden de alleenheerschappij. Dit bleek niet alleen uit hun scherp afwijzen, onderhandelingen over deze kwestie te beginnen, maar ook uit hun invloed op Sjahrir zelf. Deze wilde in het begin ook geen wapenstilstandsvoorwaarden en opname van deze eilanden binnen het Rijksverband in discussie nemen.

Thans blijkt echter uit een interview, dat Sjahrir aan een correspondent van de „New-York Times“ heeft toegestaan, dat „de Indonesiërs nooit zullen toestemmen in een verdeling van de soevereiniteit over Java tussen hen en de Nederlanders.“ Volgens de correspondent — aldus schrijft de Volkskrant van 11 October 1946 — wenste Sjahrir niet nader in te gaan op de kwestie Sumatra. Quasi-onwrikbaar staat hij op zijn standpunt door te verklaren, „dat hij onvermurwbaar was op het punt van republikeinse soevereiniteit over geheel Java.“ Over Sumatra wordt dus niet meer gesproken, in elk geval wenste hij op deze kwestie niet „naden in te gaan“.

Sjahrir's breuk met de „extremisten“ of met zekere „bandieten“ maakt de noodzaak van een wapenstilstand met de Nederlanders en de toelating van Nederlandse troepen begrijpelijk. Vooral krijgt dit betekenis wanneer bekend is, dat Sjahrir nog eerst het Republikeinse opperbevel moet overtuigen van de noodzaak, af te zien van de eis, dat de Nederlandse troepentransporten moeten worden stopgezet, alvorens een wapenstilstand mogelijk zou zijn.

Juist omdat Sjahrir nog niet overtuigd is van de medewerking van alle Indonesiërs ten aanzien van het binnenkomen van Nederlandse troepen in Indonesië, tracht hij zich nu reeds van de aankomst der Ne-

derlandse troepen te verzekeren. Hij is bereid daarvoor niet alleen de troepen binnen te laten met de reactionaire bevelhebbers aan het hoofd, de stakers van Amsterdam in de steek te laten, maar ook de buitenlanders op alle mogelijke wijzen bij hun verrijking te helpen.

„Alle bezittingen van buitenlanders — aldus laat Sjahrir zijn minister van economische zaken verklaren — die, welke de staat voor regeringsexploitatie zelf in eigendom wenst te hebben daargelaten, zullen aan de wettige eigenaren worden teruggegeven en voor die, welke de staat overneemt, zal op de rechtvaardigste wijze de juiste prijs worden betaald.“

Verder sprak Sjahrir zelf de hoop uit, „dat de Nederlandse ondernemingen een prachtige toekomst tegemoet zouden gaan“.

(alg. Handelsblad 11 Oct. 1946).

Dit alles is Sjahrir bereid te garanderen, indien hij met de andere Indonesische leiders de ongedeelde soevereiniteit over Java kan uitoefenen. En dit alles omdat hij door Prof. Dr. Schermerhorn overtuigd zou zijn dat de Nederlandse troepen niet komen om een koloniale oorlog te voeren. Sjahrir — zo kan aangenomen worden — kan weten, dat de oprechtheid van de bedoelingen van Schermerhorn hier bitter weinig ter zake doet. Hij, Schermerhorn, is niet anders dan een vertegenwoordiger van een Nederlandse regering, die aan de ene kant het „onherroepelijk besluit“ heeft genomen om troepen te zenden en op te laten treden à la Bekassi, als het nodig is, en aan de andere kant voorgeeft, geen geweld te gebruiken. Schermerhorn is de persoon, die de vredelievende gezindheid van de regering moet vertolken.

Dat Sjahrir dit alles niet zou weten kan niet worden verondersteld. Zijn vertrouwen in Schermerhorn komt dan ook niet voort uit zijn onwetendheid, maar uit zijn „bang“ zijn voor de revolutie der „extremistische bandieten“.

Dat de regering de vroegere minister-president, als afgevaardigde naar Sjahrir zendt, kan ook voor de laatste een vingerwijzing weten. Het is nog geen jaar geleden, dat deze „schipper op de brug“ voor de radio sprak van de „sociale revolutie“ die zich in Indonesië had voltrokken. Beiden, Sjahrir en Schermerhorn weten wat dit voor de „leidersdemocratie“ betekent.

Zij weten, dat een grondige maatschappelijke omwenteling in deze zgn. koloniale „achterlijke“ landen gepaard gaat met de poging om het grootgrondbezit, dat hier optreedt in de vorm van het koloniale cultuur-kapitaal te onteigenen om op de grond, die gebruikt wordt voor de verbouw van gewassen voor de wereldmarkt, voedingsgewassen voor de uitgehongerde bevolking te verbouwen. Beiden weten, dat een bevolking, die het leed van de uithongering nog van nabij kent en die gestaald door een terreur, die soms elke

(Vervolg pag. 8)

INGEZONDEN

Over Proletarische kunst

Naar aanleiding van jullie recensie over werk van Henk Henriet¹⁾ voelde ik mij gedrongen, het probleem te stellen wat eigenlijk proletarische kunst is. Om vast te stellen, waarin en waardoor een bepaalde kunst bestaat en ontstaat is natuurlijk deskundigheid verkieslijker dan goedwillende en goedbedoelde ondeskundigheid. Zeer terecht wordt in bovengenoemde recensie begonnen met er op te wijzen dat in het algemeen zij, die kunstgeschiedenis bestudeerd hebben en een algemene ontwikkeling bezitten, dus minstens middelbaar onderwijs genoten hebben, geacht worden deskundigheid te bezitten.

Echter, nu gaat het er om kunstuitingen te beoordelen van ons proletarisch standpunt uit. Het spreekt vanzelf, dat een oordeel in deze een ander is, dan dat wat gewoonlijk door de burgerlijke recensenten wordt geboden. Daar staat echter tegenover, dat speciaal in onze kringen op het gebied van de kunst niet zoveel deskundigen zijn aan te wijzen, hoewel er onder ons toch wel behoefte is aan kunst en men dan ook wel min of meer belangstelling heeft voor de diepere vraagstukken die daarmee verband houden.

Dus is de bespreking van kunstzaken in onze periodieken zeker niet overbodig. Tenslotte „deskundig of ondeskundig“, bij het beoordelen van de kunst van ons standpunt uit moeten wij het stellen met de krachten, waarover wij beschikken. Daarom neem ik de vrijheid mij in deze kwestie te mengen, omdat de kunst altijd mijn warme belangstelling heeft gehad, hoewel ik niet behoor tot de „Deskundigen“.

Nu wordt in b.g. recensie niet alleen de indruk weergegeven van een „gewoon mens“ over de kunst van Henk Henriet, maar tracht men min of meer vast te stellen, wat proletarische kunst is.

Men zegt o.m. „alles bij elkaar genomen was onze indruk, dat hier de eerste schrede (vet van mij) gedaan was op de weg van de proletarische kunst.“ Het zou slechts één schrede zijn, omdat H.H. uitsluitend individuen tekende en nergens arbeiders in gemeenschappelijke strijd. Maar moeten we dit inderdaad als de eerste schrede beschouwen? Dat is toch niet juist. In de eerste plaats betreft het hier nog maar een bepaald gebied van de kunst en wel de beeldende kunst, terwijl op allerlei andere gebieden ook zeer veel geboden wordt. Ook op het gebied van de beeldende kunst is er buiten het werk van H. H., al veel gedaan. Denk b.v. aan het werk van Käthe Kollwitz, Frans Masereel, de duizenden illustraties in de loop der tijden in onze tijdschriften; denk b.v. aan die hele bundel aquarellen over de Spaanse revolutie tentijde daarvan uitgegeven; dat is dan nog alleen maar een vrij willekeurige greep uit de beeldende

kunst. Het zou volgens de schrijver van b.v.g. recensie slechts daarom een schrede op de weg en nog niet de volledige proletarische kunst zijn, omdat nergens bij H. H. de arbeiders in gemeenschappelijke strijd zijn uitgebeeld.

Nu stel ik de vraag: wat is eigenlijk proletarische kunst? Ik meen, dat zij, die studie van de kunst gemaakt hebben en b.v. een middelbare schoolopleiding of auto-didactische (zelf-) ontwikkeling doorgemaakt hebben en bovendien blijk geven van klassebewustzijn, wel de meest aangewezen zullen zijn om vast te stellen wat proletarische kunst is. Uit b.v.g. recensie kom ik tot de conclusie dat de schrijvers menen, dat daar, waar een kunstenaar alleen de strijdende arbeiders weergeeft dus zoiets als een illustratie van de inhoud van Spartacus, men kan spreken van proletarische kunst. Maar het is b.v. best mogelijk zoiets te laten illustreren door de een of andere burgerlijke kunstenaar.

Als b.v. een klassebewuste revolutionaire proletariër met een min of meer ontwikkelde kunstzin een landschap of stillevens schildert, is dit dan minder prole-

tarische kunst als wat die burgerlijke kunstenaars maken? Dat geloof ik toch waarachtig niet!

Ongeacht wat zo'n proletarische kunstenaar uitbeeldt, de strijdende massa of een stilleven, of een ander individu, het blijft een individuele, maar daarom geen individualistische kunstuiting, een sociale uiting, omdat bij zijn uitbeelding altijd zijn innerlijk, dat klasseverbonden is, op een of andere manier tot uiting komt. Het is onze kunst dit te leren zien en te verstaan. De uiting van klasse verbondenheid en daardoor haar lijden en haar leven van strijd uit te beelden, hangt niet in de eerste plaats van het onderwerp af. Achteraf kunnen we altijd min of meer beoordelen welke gevoelens bij een of andere kunstenaar een rol gespeeld hebben, door zijn individuele dus niet individualistische uitbeelding, het lot van de klasse uitbeelden. Zijn verdriet en zijn vreugde is het verdriet of de vreugde van zijn klasse.

Wat hij daarbij uitbeeldt, welk objectief waar te nemen onderwerp hij uitwerkt is niet het belangrijkste, maar belangrijker is, dat hij zijn speciale klasse-verbonden sentiment tot uitdrukking brengt. Wanneer hij klasseverbonden is en revolutionair, zal dit spreken, ongeacht welk onderwerp hij ook kiest. Het is onze opgave hem te leren verstaan!

Vervolg, Viende deel.

LENIN ALS KONTRA-REVOLUTIONNAIR.

In 1917 zag de toestand er uit als een wedstrijd tussen de massa en Lenin, wie hunner het verst, snelst en moedigst vooruit kwam. Als een wervelstorm vielen zij aan en richtten hun niets ontziende uitdaging tot alles wat oud, rot en leugenachtig was in Rusland en de wereld. Dat waren dagen, die de wereld deden wankelen. Rusland maakte zijn eigen geschiedenis en tegelijk die van de wereld. Lenin verwierf voor altijd een ereplaats in de harten der arbeidersmenigte en in het pantheon der geschiedenis omdat hij in staat was geweest het kloppen van het hart der mensheid aan te voelen op het ogenblik van zijn grote stuwing naar bevrijding, omdat hij aan de kant der massa stond en deze leiding gaf in de dagen van grote duif en scheppingskracht. Deze plaats is hem verzekerd zelfs indien hij, gelijk Cromwell, overgegeven zou worden aan de publieke verachting, uit zijn graf naar de galg zou worden gesleept of met voeten getreden zou worden in de straten van Moskou ter vergelding van de misdaden, die hij tegen de massa beging in het tijdvak van het verval der revolutie of de wandaden zijner opvolgers.

Zo spoedig het oude regime was weggevaagd en Lenin de macht in handen had, ontstond er niettemin een tragische kloof tussen hem en de massa. Onmerkbaar in de aanvang, verbreedde deze kloof zich en zijn gevolgen werden ten slotte fataal. De massa der arbeiders richt zich instinctief op de volledige bevrijding en de vervulling van hun uiteindelijke doelstelling. Het is in naam van deze doelstelling dat de massa revolutie maakt. Alles en ten slotte, nu of nooit... Dit is het verschil tussen een periode van hervorming en een van revolutie. De werkende massa in Rusland ging met het stuk slaan der oude maatschappelijke orde en het bouwen van een nieuwe verder dan Lenin oorspronkelijk van plan was. De druk der massa was zo sterk, de toestand zo gespannen, dat de massa Lenin meesleepte. Zo was de verhouding van leider tot massa in de tijd, dat de revolutie zijn hoogtepunt bereikte.

Laat de feiten spreken. Na de Octoberrevolutie

Gesprek met Lenin Stalin's gevangenis

door M. I. Iga

streefde Lenin niet naar de onteigening der kapitalisten, maar slechts naar arbeiderscontrole: de controle op kapitalisten, die het beheer van hun ondernemingen zouden behouden, door de arbeidersorganisatie in de fabrieken. De spontane klasstrijd deed dit plan van klassensamenwerking onder zijn macht in duigen vallen: de kapitalisten antwoordden met sabotage. De arbeiders namen gezamenlijk de ene fabriek na de andere over. Slechts nadat de onteigening der kapitalisten door de arbeiders praktisch was voltoerd, erkende de Sowjetregering deze rechten door de uitvaardiging van een decreet over de nationalisering der industrie.

Later in 1919 stelde Lenin tegenover het streven der arbeiders naar socialisme een heel stelsel van staatskapitalisme, naar het model van Duitsland in de oorlog, met zeer uitgebreide deelname van vroegere kapitalisten aan de Sowjet-economie. Lenin stond de volledige vernietiging van het oude niet voor, maar was voor evenwicht tussen het oude en het nieuwe, hun gelijktijdig bestaan. Lenin, die vroeger de samenwerking der klassen had veroordeeld, was toen voorstander ervan geworden. Nadat hij de vertegenwoordiger der macht was geworden, ervoerde hij de druk van verschillende maatschappelijke krachten en niet van de arbeiders alleen, zoals eertijds; hij werd eerder de woordvoerder van het statische ogenblik dan van het dynamische tijperk.

De uitbreiding van de burgeroorlog bracht een nieuwe correctie op deze achterhoede filosofie der revolutie... De ineenstorting van het Duitse en Oostenrijkse rijk gaven nieuw voedsel aan de maximale volksverwachtingen: de taak van de directe overgang naar het socialisme vond officiële erkenning. In het jaar 1919 begon het hoogtepunt der Russische revolutie. Zoals we gezien hebben,

Proletarische Massabeweging

De Amsterdamse Septemberstaking als proletarische massabeweging.

IV

Toen de Septemberstaking tegen de gedwongen uitzending van troepen naar Indonesië te Amsterdam uitbrak, greep deze in zeer korte tijd snel om zich heen, zodat in weinige uren ettelijke tienduizenden uit verschillende takken van bedrijf er bij betrokken waren. Er was een nieuwe strijdeenheden ontstaan, die we een nieuw „Wij“ hebben genoemd. En de verklaring voor zulk een snelle uitbreiding ligt hierin, dat de arbeidersklasse praktisch altijd als zulk een „wij“ aanwezig is, maar zolang ze niet tot actie komt, is het nog slechts een „sluimerend wij“.

Nu is het belangrijkste van dergelijke bewegingen, dat ze hun tijd nodig hebben, om tot volle ontwikkeling te komen. Immers, ze gaan niet uit van een of andere organisatie, die door het hele land tot deelname aan de beweging oproept. Zo moest ook het bericht van de Septemberstaking zich allereerst van bedrijf tot bedrijf voortplanten, waardoor steeds meerdere in de beweging betrokken werden. En reeds vroeg in de ochtend kwam het bericht uit de Zaanstreek, dat ook daar in verschillende bedrijven het werk stop gezet was,

terwijl ook de hoogovens in IJmuiden in staking gingen. Waar het nu in de eerste plaats op aan kwam, was de beweging tijd te geven, om tot volle ontplooiing te komen, zodat de arbeidende bevolking van Rotterdam, Twente en de andere industriële districten er zich bij konden aansluiten. Alleen door de beweging tot wasdom te laten komen, kon een werkelijk grootse demonstratie tegen de troepen-uitzendingen tot stand komen.

Door het ingrijpen van de Stalinistische partij is het daartoe echter niet gekomen. Zoals de buitenlandse Stalinistische partijen reeds een jammerlijke vermaardheid gekregen hebben in het breken van stakingen, zo mocht ook de Nederlandse organisatie op dit punt niet achterblijven. Reeds in de ochtenduren verspreide deze organisatie een strooibijlet, dat minister Beel vallen moest en werd de actie omgebogen tot een strijd tegen een minister, inplaats van een strijd tegen de troepen-uitzendingen. Dan spreekt een van de Stalinistische leiders de stakers toe op het Waterlooplein te Amsterdam, waarin hij aankondigt, dat deze beweging niet meer dan een proteststaking van 24 uur zal zijn. Dat was 's morgens om 11 uur. Hetgeen niet anders betekende, dan dat de Stalinisten niet van plan waren, deze beweging

werkelijk tot ontwikkeling te laten komen. Ze hieven de beweging praktisch op, toen die nog nauwelijks begonnen was.

En als dus waar is, dat de beweging door de Stalinistische partij op touw gezet was, dan blijkt alleen, dat een werkelijke beweging tegen het uitzenden van troepen nooit in de bedoeling van deze partij gelegen heeft. Het zou alleen betekenen, dat deze beweging voor de Stalinisten slechts de betekenis had van een relletje tegen de betrokken minister, als onderdeel van hun parlementaire politiek. Of anders gezegd: ze misbruikten de massa voor hun partijpolitieke doeleinden.

Dit verloop van zaken brengt ons de Franse poststaking van begin Augustus in herinnering. Onder de druk van de postmannen kondigde de Stalinistische vakbondsleiding 'n proteststaking van 24 uur af. En het parool werd prompt algemeen opgevolgd. Maar de postmannen achtten een staking van reeds van te voren vastgestelde duur onvoldoende en daarom begonnen ze terstond zelf de staking te organiseren, toen de leiding van de vakbond deze ophief. Zo ontstond door heel Frankrijk een poststaking, die tegelijk tegen de eigen vakbond gericht was. Of in de termen van de massapsychologie gezegd: Het „sluimerende wij“ van de klasse kwam tot zelf denkend en handelend organisme.

Bij het afbreken van de Septemberstaking te Amsterdam is het tot iets dergelijks niet gekomen. Wel was er een diepe ontgoocheling en vele arbeiders hebben ons verklaard, dat ze nooit aan deze staking hadden meegedaan, als ze van te voren geweten hadden, dat deze direct afgebroken zou worden. Maar het parool werd toch vrijwel algemeen opgevolgd. Alleen aan de hoogovens werd nog even door-gestaakt en in sommige bedrijven werd nog de volgende dag het werk neergelegd. Maar tot een nieuwe maatschappelijke kracht uit het sluimerende „wij“ van de klasse kwam het niet. Daarom stond de Septemberstaking sociologisch op een lager peil dan de Franse poststaking.

We zeiden hierboven, dat de Septemberstaking niet tot een grootse demonstratie tegen de troepenuitzendingen gekomen is door het ingrijpen van de Stalinistische partij. En dat is wel juist, maar het is voor de arbeidersklasse vruchtbaarder dezelfde zaak van een andere gezichtshoek uit te bekijken. Want we mogen even goed zeggen, dat het niet tot een grootse beweging kwam door gebrek aan eigen inzicht en eigen daadkracht van de arbeiders. Het is altijd goed, de fout bij ons zelf te zoeken, als de boel verkeerd gaat, want wijzelf moeten als klasse, als willende en handelende factor in het maatschappelijke leven optreden. Met overgrote duidelijkheid is in deze actie gebleken, hoe noodzakelijk het is, dat bij iedere actie, van welke aard die ook moge zijn, terstond stakingscomité's uit de personen gekozen worden, opdat 't een werkelijke actie van de arbeidersklasse worden kan. En de comité's uit de personen vormen te zamen

(Vervolg pag. 6)

Nadat hij het hoofd van het apparaat was geworden, bekeek Lenin dit probleem door de bril van het apparaat. Dit werd scherp opgemerkt door Milonov op het 10e congres der Communistische Partij. „Zielkundig is Lenin's gedrag volkomen begrijpelijk. Kamerad Lenin is de voorzitter van de Raad van Volkscommissarissen, hij richt onze Sowjetpolitiek. Het ligt voor de hand, dat elke beweging, ongeacht waar deze zijn oorsprong vindt, welke dit bestuur belemmert, als een kleinburgerlijke en zeer gevaarlijke beweging wordt beschouwd.“

Tijdens de burgeroorlog nam de macht van de centrale bureaucratie toe door het voortdurend overnemen van het beheer der afzonderlijke fabrieken. De leiding der fabriek, die oorspronkelijk door de arbeiders en het personeel der fabriek werd uitgeoefend werd steeds meer gevormd door aangestelden van de centrale autoriteiten. Gelijktijdig werd het beheer, dat aanvankelijk collectief was geweest op slinkse wijze door een éénhoofdige leiding vervangen. De arbeiders verloren hun macht over de fabriek. Dit proces werd doorgezet op initiatief van Lenin tegen een scherpe oppositie van het arbeidersdeel der communistische partij en van alle bolsjewistische leiders, die uit de arbeidersklasse voortkwamen. In die tijd werd Tomsjov voor deze oppositie gestraft met verbanning naar Turkistan om daar partijwerk te gaan doen en eerder werd Was. Saponov naar de Oekraïne gestuurd wegens democratisch centralisme.

Na de burgeroorlog werd de strijd tussen bureaucratie en arbeidersklasse om het beheer der industrie met dubbele kracht voortgezet. Hij kwam in zijn beslissende fase. Het was deze strijd, die het oorlogs-communisme stuk maakte. De leider der arbeidersoppositie karakteriseerde in een artikel in de Pravda tijdens de discussie over het vakvereenigingsvraagstuk voor het 10e congres, de kern van het conflict in deze woorden: „In onze industrie heerst een systeem van dubbel beheer — door de arbeiders en door de bureaucraten. Het verlamt de productie. De uitweg kan alleen worden gevonden door een radicale beslissing, door de uitsluitende macht van het arbeiderssocialisme of van het bureaucratisch kapitalisme.“

(Wordt vervolgd)

DE KNEDING VAN DE GEEST

„Aan wie de schuld, dat dommen dom zijn... Multatuli.

In het vorige nummer gaven wij een beknopt historisch uiteenzetting omtrent de monopolisering van de wetenschap.

Met nadruk vestigden wij de aandacht op de doorbreking van die sinds eeuwen gevestigde monopoliepositie, eensdeels doorbroken uit eigen belang van de heersende klasse, anderdeels onder drang van revolutionaire bewegingen. En de bourgeoisie is zich die doorbreking maar al te goed bewust. Zij voelt dat, wanneer het proletariaat tot meer kennis, tot beter inzicht, tot helderder bewustzijn komt, ook de tijd nader is gekomen, dat haar de beheersing van het productie-apparaat uit handen geslagen zal worden.

Welk een dodelijke bedreiging lag er niet in voor haar positie, toen Marx en Engels, nu bijna honderd jaar geleden het Communistisch Manifest de wereld inslingerden! Hierin hieven zij met één machtige greep het socialisme uit het rijk der utopieën, der wensdromen in het heldere licht der wetenschap. Voor de eerste maal in de geschiedenis werd het communisme aangeduid als de met onafwijkbare zekerheid komende fase in de ontwikkeling der maatschappelijke verhoudingen die een einde zou maken aan de heerschappij der bourgeoisie.

Hoezeer was, en is nu meer dan ooit, de heersende klasse er steeds op uit het denken van de grote massa in zodanige richting te sturen, dat het klassebewustzijn zoveel mogelijk verdoezeld wordt. Wat al middelen moet zij te baat nemen om de onmondigheid van de massa zo lang mogelijk te bestendigen.

Vroeger was de godsdienst een machtig wapen om de geestelijke vrijwording tegen te gaan. En al zijn vele geesten ook thans nog door dit „opium voor het volk“ verdoofd, zijn macht is aan het tanen. Het is de natuurwetenschap, die daartoe geleid heeft. Zeker, de dragers van alle godsdienstige systemen trachten met hun tot traditie geworden credienten te redden wat er te redden valt. En de verstarrende macht van de traditie is groot. Zeer juist wordt zij getekend in de volgende uitspraak: „Als een loden last ligt de traditie van alle dode geslachten op de hersens der levenden.“

Maar de conflicten tussen godsdienst en wetenschap hebben de innerlijke kracht van de godsdienst toch zodanig ondermijnd, of juist, haar innerlijke voosheid in een zo sterk licht gesteld, dat andere pijlen op de boog moeten worden gelegd om het denken van de massa de gewenste richting te geven.

De enorme groei van de meerwaarde door de ontwikkeling van de arbeidsproductiviteit leidde tot een enorme concentratie van het kapitaal en deze ontwikkeling heeft thans een zodanig stadium bereikt,

dat de concurrerende kapitaalsmachten geen afzonderlijke ondernemers meer zijn, maar machtige combinaties van grote ondernemingen, die zich van het staatsapparaat bedienen om niet alleen onderlinge verschillen uit te vechten, maar ook eensgezind naar buiten te kunnen optreden. Het is in het raam van deze situatie dat wij de door de bourgeoisie te volgen politiek om de geestelijke onderwerpingheid van de massa te handhaven, moeten bezien.

Want de toestand is thans zo, dat de komende jaren een steeds feller tegenstelling tussen het monopoliekapitaal der verschillende landen te zien zal geven. En de machthebbers van de grote „blokken“ zijn er op uit om de „opbouw voor de vernietiging“ zo efficiënt mogelijk door te voeren. En daarbij kunnen ze geen verzet en geen strijd van de arbeiders toelaten.

En de gedeeltelijk reeds opgebouwde en nog verder uit te bouwen „vakbeweging“ is in de plannen van de wederopbouw door de regeringen opgenomen, om klein ongerief voor de arbeiders uit de wereld te helpen, maar tegelijk om de arbeiders tot verdere machteloosheid te doemen.

Met mooie phrasen wordt in onze louter formele democratie, de vakbeweging voorgesteld als de stem van de arbeiders. In feite is zij een regeringsinstantie, waarvan de arbeiders allen lid kunnen of wellicht moeten worden, zonder er iets in te zeggen te hebben.

De politiek van de heersende klasse is er meer dan ooit op gericht, om de miljoenen arbeiders elke mogelijkheid te ontnemen, zich zelfstandig te organiseren, en hun mening te uiten.

Ze wil voorkomen, dat zich uit de miljoenen enkelingen een klasse gaat vormen die zich een eigen doel gaat stellen en zich hiertoe, als klasse organiseert. Als straks de strijd om de wereldhegemonie begint, dan wordt het masker van burgerlijke democratie, geheel afgeworpen en wordt de beheersing van het maatschappelijk leven in handen gelegd van door de staatsmacht opgerichte centrale commandoposten, zoals wij die reeds in de oorlogsjaren hebben leren kennen, en waarvan wij nu o.m. de distributiedienst nog over hebben. Als verder voorbeeld valt te noemen de Centrale Dienst voor In- en Uitvoer, waardoor de gehele buitenlandse handel onder staatscontrole is, aangevuld door maatregelen op het gebied van de „deviezen“.

Daarbij laat zich nog de figuur denken, dat men het, om de democratische schijn te redden, voordeliger acht, nog verschillende partijen als concurrenten bij de bezetting van de staatsfuncties toe te laten. Dat zal het geval kunnen zijn als de klasse tegenstellingen zich nog niet al te scherp hebben toegespitst. Maar waar het op aan komt, is het feit, dat het monopoliekapitaal door middel van het staatsapparaat en zijn centrale commandoposten het maatschappelijk leven als een geheel beheerst en aan zijn machtspolitiek onderwerpt. Want daardoor wordt met of zonder formele democratie, iedere levensuiting in de maatschappij aan de machtspolitiek van het monopoliekapitaal onderworpen.

In het voorstadium, waarin wij thans leven en waarin de klasse tegenstellingen zich nog niet in al hun scherpheid hebben geopenbaard, neemt de heersende klasse nog verdovende middelen te baat om het bewustzijn van de massa op het lage peil en in de oude banen te houden. Vroeger waren kerk en kroeg de pijlers van de domheidsmacht. Nu wordt de vervlaking van het geestelijk leven van de massa vooral in de hand gewerkt door het bijwonen van voetbalwedstrijden enz., waarbij de sportbeoefening als zodanig voor het merendeel niet eens in het geding komt. Film en radio zijn in het algemeen gesproken, middelen van verstrooiing, waarbij denken achterwege kan blijven en voor zover het er al aan te pas komt, wordt het in door de bourgeoisie gewenste banen geleid. In het algemeen kunnen wij zeggen, dat voor de grote massa genegegens worden opgedist, die zij zonder enige herseninspanning kunnen verteren. En in grote lijnen gezien, verlangt ze ook niet meer.

Het is van belang om bij de oorzaak hiervan even stil te staan.

In de beschouwing over de monopolisering van de wetenschap stelden wij vast dat reeds in de Manu-

factuurperiode de arbeiders hun oorspronkelijke vakbekwaamheid verloren. In grote trekken heeft die tendenz zich ook in het industriële kapitalisme doorgezet. Velen zijn slechts schakeltjes in het productieproces, levende onderdelen van de machine. Dit geldt zowel voor hand- als hoofdarbeiders. Ook het merendeel van de laatste categorie is, mede door de mechanisering van de administratie, gedoemd om een massa-sleuwerk te verrichten. Van enige verantwoordelijkheid voor de gang van zaken is geen sprake. En zeer fnuikend voor hun menselijke waardigheid is daarbij dat in vele gevallen opdracht wordt gegeven tot iets, zonder dat enig inzicht in de betekenis van de opdracht wordt bijgebracht. Het elkaar „vliegen afvangen“ is een veel voorkomende manier om de onmisbaarheid van enkelen en het beperkte vermogen van de meerderheid te demonstren. Dit kweekt minderwaardigheidsgevoelens en schept een geest van „laat maar waaien“. Die geestesgesteldheid, in het leven geroepen in de bedrijven, om zonder inspanning van de hersenen door het leven te gaan, voltrekt zich ook buiten het bedrijfsleven, waar zoals gezegd, de massa er op uit is luchtige verstrooiing te zoeken. Hoezeer de bourgeoisie in het algemeen ook gebaat is bij een niet-denkende massa, toch heeft die geest van „laat maar waaien“ vooral als daarmede gepaard gaat een groeiende arbeidsomlust een nadelige invloed in de productie en daarmee op de winst, waarom alles begonnen is. En zo tracht men dan door contact-commissies en gemeenschappelijk overleg het moreel op te voeren en een vlottende gang van het arbeidsproces tot stand te brengen. En deze democratisering in de omgang heeft mede als doel de strijdwil van de arbeiders zoveel mogelijk te beteugelen.

Een zeer voornaam hulpmiddel voor de bourgeoisie om het denken richting te geven, is het onderwijs, dat in de eerste plaats in het bijbrengen van christelijke en maatschappelijke deugden wordt bedreven met als belangrijk onderdeel de nationale saamhorigheid, heldenverering zoals hier te lande met de Ruyter, Piet Hein, Doorman enz., in Engeland met Nelson, in Frankrijk met de grote generaals uit den tijd van Napoleon. Dit alles om reeds vroeg de „vaderlandsliefde“ aan te kweken en de bereidheid om later als ze rijp zijn voor de militaire dienst als „het vaderland roept“ op de „vijand“ los te trekken.

Als de jeugd de schoolbanken verlaat wordt zij niet losgelaten. Want in het tegenwoordige bedrijfsleven speelt de psycho-techniek een grote rol. Bij hun intrede in het bedrijf worden de jonge arbeiders getoetst aan vastgestelde, voor de verschillende bedrijven wisselende, normen. Op deze wijze wordt een personeel gekweekt, dat als het ware pasklaar gemaakt wordt voor het bedrijf. Dat hierbij de individualiteit, het eigen denken, in het gedrag komt behoeft geen betoef. Wij sluiten hierbij aan bij onze bovenstaande opmerkingen over minderwaardigheidsgevoel en arbeidsomlust, en de pogingen, om terwille van de winst het moreel te redden. Dat redden van het moreel is momenteel ook het zorginkind van de legerleiding. Met kadersdiscipline komt de leiding niet meer helemaal uit. Er ontstaat bewust of onbewust een wrok tegen de leiding als de mensen het idee hebben niet meer te zijn dan willige werktuigen. Om die ontevredenheid stemming te weren komt, zoals reeds uiteengezet is in het artikel „Het beheersen van mensen“ in Spartacus van 29 Juni j.l., de psychiater er aan te pas. Meer democratische omgangsvormen moeten het moreel op peil houden, om voor alles het potentieel van het oorlogsbedrijf te handhaven. Overigens blijft ook in dit verband de uitspraak: „Denkende soldaten kunnen we niet gebruiken“, voor de heersende klasse volledig van kracht.

Een van de scherpste pijlen, die de bourgeoisie op haar boog heeft om de internationale klasseolieriteit in haar groei te belemmeren is het opvoeren van het nationalisme. Dit is een van de ergste soorten opium, waarmede de klasse tegenstellingen in de natie worden verdoezeld. En waardoor, wanneer de internationale spanningen op kookpunt zijn gekomen, de gehele bevolking in een collectieve oorlogsroes wordt gedreven.

Zo zien wij, dat de grote en kleine leiders zich opmaken om de rol van moderne „raitenvangers van Hameln“ te vervullen, ten einde de menselijke kinderen in het verderf te storten. Of ze dit lukken zal

Antwoord aan de „Voorpost“

We hadden in ons nummer van 20 Juli geschreven over de toestand in Mei 1945: „Wat hier in Nederland plaats vond, was het slaken van een zucht van verlichting en oprechte blijdschap, omdat aan het verhongeren, het langzaam sterven een einde was gekomen. Van een politieke massa-beweging was geen sprake.“

Door dit te constateren zijn wij volgens bovengenoemd orgaan „in strijd met elk revolutionair initiatief“, zitten vast in de vroegere opvatting der S.D.A.P. dat eerst welvaart moet heersen en dan pas kans bestaat op een beweging.

De Voorpost spreekt intussen onze bewering, dat er geen beweging was, niet tegen. Hoe zou ze ook. Wel zegt ze bij „situaties“ als in Mei 1945 gold het alles op alles te zetten. Wat dan die situaties waren, daarover geen woord, om de eenvoudige reden, dat de situatie was, zoals door ons omschreven en dit redeneert men door over „situaties“, te spreken niet weg. Dat wij zouden menen, dat er eerst welvaart moet heersen, voordat bewegingen mogelijk zouden zijn, steunt op niets en is dan ook niet onze mening. Wij menen echter wel, dat, waar geen spoor van beweging is, dus geen „situatie“, de beweging niet door een partij uit de grond gestampt kan worden en dat het dus niet een taak van een revolutionaire partij kan zijn, bewegingen te „maken“. En hier is het, waar de schoen wringt. De Voorpost meent, dat een partij wel bewegingen kan maken. Zij verwachtte dit zelfs van S.D.A.P. en C.P., de „hofleveranciers van rust en orde“ en van Spartacus, beide ten onrechte. Partijen kunnen klassebewegingen bevorderen of tegenwerken en breken, maken kunnen zij ze niet. Dat deze opvatting op een herziening van het Marxisme neerkomt ontgaat ons, wij menen dat het willen maken van een beweging zoal geen herziening van, niets te maken heeft, met het Marxisme.

„In de verdere ontwikkeling“, schrijft de Voorpost „als eenmaal de strijd daar is“, ja, als eenmaal de strijd daar is, gemaakt door de Voorpost met haar program dan zeker, „zal elke revolutionaire beweging alles doen om van de ene veroverde machtspositie tot de andere verder reikende te komen en zo te worden de macht...“. „Om het nu maar eens wetenschappelijk uit te drukken: de dialectische opvatting van de klassenstrijd daar staat hij (de schrijver in „Spartacus“) vreemd tegenover.“

Doordat wij dat langzaam maar zeker de trap opgaan niet zouden begrijpen, hebben wij wetenschappelijk uitgedrukt, geen verstand van dialectiek. Dat is natuurlijk weer gemakkelijker beweerd, dan bewezen en waar de schrijver zelfs niet zegt welke categorie der dialectiek hier in 't geding is, moeten wij het antwoord hier wel op schuldig blijven. Laten wij echter het woord even terzijde en vertrouwen op het gezonde verstand. Als wij er in slagen dit goed te gebruiken, houdt het van zelf rekening met de dialectiek. Wij menen nu dat al deze van boven of door partijen opgestelde programs achter blijven bij de werkelijke, in raden georganiseerde klassebewegingen van het proletariaat. De Voorpost kan in haar program er ook niet buiten blijven deze raden te eisen. Doch raden, die van boven af door een partij gemaakt worden, zouden geen werkelijke raden zijn. De partij, die zich zo de raden fantaseert (want waar ze tot nu toe opgetreden zijn, waren ze het natuurlijk gevolg van de georganiseerde strijdende massa) ziet zelf aan de macht en de raden als instrumenten, die aan haar ondergeschikt zijn, door haar gemaakt en door haar gecommandeerd.

Vorming van arbeidersraden, die samen met de vakverenigingen uitsluitend belast worden (spat. Sp.) met de opbouw na de oorlog. Zo luidt punt 9 van het overgangsprogramma van de Voorpost. Nu menen wij, dat de strijdende massa's direct zullen tonen er niet langer van gediend te zijn om belast te worden, doch er toe overgaan om zelf te „belasten“. Het is juist dit conflict tussen de partij, die wil heersen en de raden, die het krachten hun ontstaan en wezen ook moeten willen, dat telkens in de revolutie uitgevochten wordt en waar het slagen van afhangt. Niet dan na een verbliftend strijd is het een partij in Rusland gelukt de raden aan zich ondergeschikt te maken, zo ook later in Duitsland.

Partijheerschappij en radenregering staan onverenigbaar tegenover elkaar. De partij nu, die dit ingezien heeft, richt haar politiek anders dan de oude partijen, die niet de lessen van de strijd in zich hebben opgenomen en het nog eens op de oude manier willen proberen. Het grijpen van de machtsinstrumenten, dat zijn in de eerste plaats de fabrieken en het transport, vormen de eerste stap op de weg van de revolutie.

Wil de arbeidersklasse strijden, dan zal ze noodzaak zijn de productie, communicatie en transportmiddelen voor haar verdere strijden te gebruiken en zal ze zich voor het vraagstuk geplaatst zien, de productie te reorganiseren voor haar behoeften en, op grondslag van de bedrijfsraden, een producten-uitwisseling mogelijk te maken.

Deze taak aan de arbeiders bewust te maken, reeds voorbereidend werk te verrichten door politieke strijden in iedere productie eenheid te

vormen, aan de negatieve kritiek op de maatschappij de positieve oplossing te verbinden; dit is onder meer de taak van Spartacus, dit is haar politiek, haar algemene gedragslijn. De Voorpost verwijt Spartacus, niet aan politiek te doen, maar wat doet Spartacus anders? Al zijn handelen is gericht op de algemene leiding van de Maatschappij en, dat is toch „aan politiek doen“. Doch de schrijver in de Voorpost bedoelt klaarblijkelijk parlementaire politiek. Als men daar niet aan doet, doet men volgens hem helemaal niet aan politiek. Zoals Marx uit de klassebewegingen in Frankrijk met betrekking tot de staat tot andere opvattingen kwam, zo zijn wij na de bewegingen van 1917 en 1918 in Europa tot andere opvattingen gekomen. Marx leerde dat de staat door het opstandige proletariaat moet worden vernietigd; wij leerden, hoe de staat door de eigen organen van de arbeidersklasse, in hun raden, wordt vervangen en staan daarom voor de taak bij elk stuk strijd in die richting te sturen en ons te bezinnen op een plan-economie, gebaseerd op deze radenmaatschappij.

Vliegtuigramp in ons land

Ongeluk met militair toestel. Vliegma-chine valt op H.B.S. en zet het gymnas-tieklokaal in brand, waar juist een hele klas aan het turnen was. Het dodental is inmiddels gestegen tot 24. Zo ongeveer luidden de koppen van de verslagen uit de dagbladen van het afschuwelijke vlieg-ongeluk, dat deze week in Apeldoorn gebeurde. Ook konden wij lezen, dat de piloot een 21 jarige sergeant-vlieger was, die een solovlucht maakte en door zijn bravuur en verregaande roekeloosheid deze ramp veroorzaakte. En nu zullen onze lezers zich afvragen, waarom Spartacus hierop terugkomt, want vliegtuigrampen gebeuren er dagelijks; er gaat immers geen dag voorbij of we lezen: hier een machine neergestort: zoveel doden, elders weer hetzelfde enz. Maar dit is het hem nu juist, waarom wij menen, hieraan enige aandacht te moeten schenken, want het is niet toevallig, dat jonge mensen, die zulk verantwoordelijk werk hebben, zo roekeloos met eigen en met anderer leven spelen. Wij proeven uit dit alles de mentaliteit van den oorlogsvlieger en deze mentaliteit is een wezenlijk kenmerk van het militarisme. Zonder deze geestelijke gesteldheid zou menig bombardement in de afgelopen jaren niet hebben plaatsgevonden, zou b.v. het Bezuidenhout-kwartier in den Haag en ook Nijmegen niet „bijvergissing“ gebombardeerd zijn.

Want waren de oorlogspiloten niet allen heel jonge mensen, vaak 18 of 19 jaar oud? Eigenlijk kinderen nog. Zij zijn voor het militarisme het meest bruikbaar.

Zij bezitten in hun jeugdige overmoed de bravuur en durf, die er nodig zijn, om op weerlozen hun bommen los te laten.

Schout bij nacht J. A. Gauw, die namens de minister van marine en als commandant der zeemacht in Nederland bij de ter aarde bestelling der Apeldoornse

slachtoffers enige woorden van deelne-ming sprak zeide hierover:

„De an alle opzichten geschikte mensen voor opleiding tot oorlogsvliegers is noch in Nederland, noch in het buitenland te krijgen, om de eenvoudige reden dat zo'n type niet bestaat. De eisen, te stellen aan de lichamelijke geschiktheid en de karaktereigenschappen, doen een onoplosbare tegenstrijdigheid ontstaan. De fysieke eisen brengen mede, dat de kandidaten niet ouder dan 25 jaar mogen zijn, terwijl men kan zeggen, dat noodzakelijke karaktereigenschappen als verantwoorde-lijkheidsgevoel en standvastigheid op die leeftijd nog niet tot volle ontwikkeling zijn gekomen. De moeilijkheid wordt nog ver-groot, doordat andere onontbeerlijke eigenschappen voor den oorlogsvlieger: n.l. durf en onverschrokkenheid en zoals de Engelsen het noemen „dash“, grenzen aan overmoed en in uiterste vorm zelfs aan roekeloosheid.

Voegt men daarbij de onstandvastigheid van de jeugd dan wordt het begrijpelijk, dat een goed aangeschreven en voor het oog van zijn instructeurs normaal vlieger plotseling kan overslaan tot een roeke-looze en onverantwoordelijke daad.“

En daarom is het goed hier even aan-dacht aan te besteden. Niet om ach en wee te roepen over vlieger en slachtoffers, hoe dit ons ook getroffen heeft, maar wel om 't systeem bloot te leggen dat deze verschrikkingen mogelijk maakt, dat deze mentaliteit van bravuur, roekeloosheid en onverschilligheid kweekt en gebruikt, daar waar het dit nodig denkt, dat deel-neming betuigt bij ongeluk, maar intussen jonge mensen africht, om voor hun afschu-welijk werk berekend te zijn. En daarom is het nodig, dat wij niet blijven staan bij het medelijden, hoe erg zo'n ramp ook is, maar dat wij de wezenlijke oorzaak, het militarisme, dat een klassewapen der be-zittende klassen, verantwoordelijk stellen voor rampen zoals deze.

De Arbeidersraden

Aan het einde van deze maand verschijnt bij de Uitgeverij De Vlam, postbus: Spartacus no 7046 Amsterdam Zuid II het tweede deel en tevens gebonden het volledige boekwerk: De Arbeidersraden. Hieronder laten wij het voorwoord volgen, dat is opgenomen in het tweede deel. „Hiermede publiceren we 't tweede (slot) stuk van „de Arbeidersraden“. Het beschrijft vooral het handelen en denken van de mensen, zoals dat uit de samenleving opgroeit. Het is een stuk psychologie geworden, zoals in de literatuur nog niet bestond. Het laat ons zien, hoe de gedachte bouwsels, het willen en de gevoelens uit de levensverhoudingen opgroeien. En niet in de zin, dat de maatschappelijke verhoudingen het doen en laten automatisch voortbrengen, maar hoe de menselijke geest een actieve functie van het leven is. Een machine brengt schoonsmeur, suiker of wat anders te voorschijn, maar geen gedachten of gevoelens. Armoede, welvaart, oorlog, brengen geen gedachten voort, maar ze zetten de mensen telkens voor problemen. Zo laat dit boek ons zien, hoe de menselijke geest de maatschappelijke gebeurtenissen tot gedachten, gevoelens en tot handelen verwerkt. Bijzonder mooi komt dit o.a. tot uiting in het hoofdstuk over „De Vijand“, waar we voor het eerst in de literatuur zulk een fijne ontleding vinden van wat zo dikwijls de Amerikaanse, Engelse, de Duitse enz. „mentaliteit“ wordt genoemd. Juist omdat de menselijke geest het verwerken van de maatschappelijke gebeurtenissen is, is dit boek tot een felle schreeuw naar werkelijke democratie geworden. „n Schreeuw, die wel in schrille tegenstelling staat tot het tegenwoordige streven in alle landen, om het gehele geestelijke en organisatorische leven „gelijk te schakelen“ met de belangen van de kapitalistische staten, wat een der verschijningsvormen van het verval der cultuur is.

Op het eerste gezicht schijnt de titel „De Arbeidersraden“ voor dit deel van het boek boek niet gelukkig gekozen te zijn, omdat in het bijzonder de geestelijke en politieke stromingen, zowel van de bourgeoisie als van de arbeidersklasse, in het verleden in hun ontwikkeling zijn geschetst. In dit verband moet echter verwezen worden naar het eerste deeltje over „De Taak“ en „De Strijd“ der arbeidersraden, waar deze de dragers der nieuwe cultuur, der nieuwe, wordende mensheid zijn. Deze strijd gaat nu beginnen. Hij heeft zich reeds in zijn eerste kiemen aangekondigd, in de telkens weer uitbrekende meer of minder zelfstandige klassebewegingen, die zich in ieder geval in West-Europa moeizaam aan de voogdij van vakverenigingen en partijen gaan ontwringen, om tot zelfstandig leven te komen. Wel is het mogelijk, dat zich eerst nog een derde wereldoorlog tussen de werkelijke bevrijdende grote klassebewegingen inschuilt, maar dat kan niets ver-

anderen aan de aard van de oplossingen der hangende problemen en het karakter van de komende beweging der arbeidende massa's. Daarom bevelen we een ernstige bestudering van dit boek aan aan hen, die worstelen met de vraagstukken van de tegenwoordige tijd.

Uitgeverij „De Vlam“.

Zo luidt dus het voorwoord waaraan wij weinig hebben toe te voegen. Aanvankelijk was de intekening tegen verlaagde prijs, maar gepaard gaande met vooruitbetaling, open gesteld tot 20 October 1946. Die termijn is bijna verstreken. Op verzoek van de werkers die de tekenings actie voeren, willen wij de termijn nog éénmaal verlengen. Voor éénmaal en voor slechts 10 dagen. Op 1 November wordt de termijn voor intekening definitief gesloten. Doet dus allen nu direct Uw bestelling en betaalt gelijktijdig. Bij de verschijning wordt U het bestelde dan direct toegezonden. De prijzen vermelden wij hierbij: De Arbeidersraden deel II ingenaaid f 1.60 De Arbeidersraden delen I en II ingenaaid De Arbeidersraden het gehele werk gebonden f 3.20. Na 1 November gelden de normale boekhandelsprijzen. Storten op postrekening 13500 t/n Gemeente Giro Amsterdam onder omschrijving bestemd voor L de Beer rekeninghouder B 2319 Amsterdam. Indien daarbij wordt omschreven wat wordt gewenst, is het inzenden van een afzonderlijke bestelling overbodig.

Uitgeverij „De Vlam“

Postbus „Spartacus“ 7046 A dam 2 d II

WAT ONS OPVIEL

De aandeelhouders hebben niets tegen nationalisatie. The Times van 3 Augustus bericht, dat tengevolge van de hoge afkoopsom voor de genationaliseerde kolen-industrie waarbij een nettowinst voor een zeker aantal jaren wordt gehandhaafd, zich een hernieuwde vraag naar kolenaandelen voordoet en zich mededeelde aan andere nationalisatie-fondsen.

V.S.V.-nieuws

AMSTERDAM. Door ziekte van den inleider wordt de lezingenreeks op MAANDAGAVOND in gebouw „Westende“ voorlopig onderbroken.

ROTTERDAM. Maandag 21 Oct. 1946 n.m. 8 u. gebouw Blaazenstraat 7. Cursus verg. Onderwerp: Loon en Prijspolitiek.

HAARLEM. De eerste bijeenkomst vindt plaats op VRIJDAG 25 OCTOBER in gebouw „Nijverheid“, Janstraat. Onderwerp: De ontwikkeling van het kapitalisme. Zaal open 7.45 uur.

Wapenstilstand in Indonesië

Vervolg van pag. 3

beschrijving teboven gaat, voor het nieuwe bestaan, dat zij zich denkt op te bouwen, bereid is tot het uiterste te gaan. Beiden weten, dat deze onteigening en dit breken met de vroegere verhoudingen ook het denken van de mensen in die zin beïnvloedt, dat elke poging om tot het oude terug te keren, van welke kant deze ook komt, met het grootste wantrouwen wordt ontvangen.

Dit is ook de reden, waarom Sjahrir zich eerst van de steun van het Republikeinse leger moet verzekeren. Want het zijn de honderdduizenden uit de massas die voor het bestaan van de Republiek willen vechten, wanneer dit in overeenstemming is met hun eigen nieuwe levensomstandigheden.

Zijn vertrouwen in Schermerhorn komt niet alleen voort uit diens verzekering, dat de troepen met vredelievende doeleinden komen, maar vooral uit zijn nadrukkelijk uitgesproken „onherroepelijk besluit“. Dit is de reden waarom hij en Schermerhorn kunnen onderhandelen en dit verklaart waarom door de Nederlandse regering Schermerhorn het beste kon worden vooruitgeschoven. De komst van de commissie-generaal in Indonesië, met Schermerhorn aan het hoofd en de bereidheid van Sjahrir om te onderhandelen, brengt de eensgezinde opvattingen van allen tot uitdrukking om het „extremistisch banditisme“ met wortel en tak uit te roeien.

ONDERVOEDING

De „Commissie-Koets“ onder leiding van Dr. Koets heeft onlangs een onderzoek ingesteld naar de toestanden in het binnenland van Java onder Republikeins bestuur, en onder meer 't volgende gerapporteerd: „De gezondheidstoestand is uitstekend. In de gebieden waar vóór 1942 ondervoeding heerste, bestaat zij thans niet meer.“

Onder de titel „Duizend miljoen mensen waren vóór de oorlog al ondervoed publiceert het „Vrije Volk“ op 30 Sept. j.l. cijfers van het aantal calorieën, dat per dag en per hoofd in diverse landen der wereld wordt genoten. Voor Nederland was dit aantal 2958 en voor Java „2040“. Rekening houdend met het feit, dat ongeveer 3000 calorieën per dag voor de in standhouding van een goede volksgezondheid noodzakelijk is blijkt wel dat de Javaan er slechter aan toe was dan zijn koloniale broodheren, die toch steeds volhouden zo goed voor den „inlander“ te zijn geweest.

Als we nu in een artikel van het Vrije Volk van 1 Oct. j.l. lezen, dat wij het in Nederland deze winter met een gemiddelde van 2108 calorieën zullen moeten doen, dan is het toch wel begrijpelijk, dat de Javaan niet meer naar de Nederlanders terugverlangt.

Hitler had ook liever kanonnen dan boten

26 October 1946

Prijs 15 cent

6e Jaargang - No. 43

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur:
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Alle gelden naar Uitgeverij „De Vlam“
postgiro 168797 te Amsterdam

Wapenstilstand - IS HET VERZET GEBROKEN?

„De kapitalist heeft geen andere maatstaf voor onze strijd dan de berekening van winst of verlies. Indien het hem geen verlies oplevert, zal hij neutraal blijven; hij zal voor ons zijn, wanneer er winst uit te halen valt en tegen ons, wanneer het hem verlies dreigt te veroorzaken.“

(Soetan Sjahrir).

Bovenstaande woorden zijn geciteerd uit Sjahrir's „Onze Strijd“, een brochure, die eind October 1945 werd gepubliceerd, korte tijd vóór hij de eerste formatie en de leiding van het nieuwe Indonesische kabinet op zich nam.

Het is juist een jaar geleden, dat Sjahrir deze gedenkwaardige woorden tot de Indonesische massa's richtte. Veel is er ginds in een jaar gebeurd, te veel om hier thans op te noemen. Maar toch zijn enkele momenten — nu de wapenstilstand gesloten is — de moeite waard in herinnering te worden gebracht.

Reeds de vorige week, in ons artikel „De Wapenstilstand in Indonesië“ werden enkele woorden gewijd aan de opstand, die zou uitbreken, wanneer Soekarno en anderen niet het initiatief zouden nemen tot het formeel proclameren van de breuk met het Nederlands gezag. Uit de woorden van Dr. Amir, die in dit verband werden geciteerd, bleek duidelijk dat er meer in de „binnenlanden“ had plaats gevonden, dat uit de kranten, die „trouw“ waren aan de verklaring van de Koningin, kon worden afgeleid. Langzaam drong dit tot de toenmalige regering Schermerhorn door. In een radiorede verklaarde deze minister-president openlijk, dat een sociale revolutie in Indonesië zich had voltrokken. De reactie op dit bericht was opmerkelijk. Ondanks alle schone woorden en beloften van trouw aan de pas herkregen vrijheid van meningsvorming en vrijheid van drukpers, werd deze belangrijke uitspraak door de dagbladen — een enkel z.g. links-democratisch blad uit-

gesloten — niet overgenomen. Zeker kan dit niet verklaard worden uit gebrek aan plaatsruimte. Een sociale revolutie is nu eenmaal een gebeurtenis, die niet elke dag pleegt plaats te vinden.

Het feit, dat men bewust het Nederlandse volk dit wereld-historische gebeuren niet mededeelde kan dan ook alleen verklaard worden uit de angst, die men koesterde voor de sympathie die deze omwenteling bij de — vooral in die tijd zeer onrustige — arbeidersbevolking zou teweegbrengen.

Veel meer werd van officiële zijde en door de meeste kranten de nadruk gelegd op z.g. terroristische acties, die ondernomen zouden zijn door de zo langzamerhand tot mythe geworden „extremisten“. Comité's werden opgericht. Zij stelden zich vooral ten doel de wredeheden, die waren begaan, zo breed en sensationeel mogelijk uit te meten. Aan papier was voor dit doel geen gebrek en de invloed van deze propaganda bleef dan ook niet uit. Was oorspronkelijk in de burgerlijk-democratische pers een streven aanwezig door de Indonesiërs geëist gehele onafhankelijkheid te ondersteunen, al spoedig trok men zich terug op de 7e Decemberverklaring, die later zo zinvol werd geymboliseerd in de „7e December-divisie“.

De Nederlandse troepen gingen aan land en versterkten de reeds aanwezige Engelse bezettingslegers. Gevechtsstellingen werden ingenomen, voorpostengevechten geleverd. Maar ondanks alle intimidatie scheen het alsof de Indonesische bevolking van geen wijken wist. Integendeel, de strijd ontbrandde... en hoe Soerabaja werd voor een belangrijk deel vernietigd en de bevolking verdreven. En toen kwam Bekassi en er werd opnieuw gedacht aan de vervolgen en vermoorden.

Uit de inhoud:

Oppositie in de E.V.C.
De vrijwording van de geest
Engelen politiek in het
nabije Oosten
Dreigende inflatie

den van Putten. Bekassi, Soerabaja om maar enkele te noemen, waren „brand“-punten van verzet, waar twee werelden botsten, waar gevochten werd omdat beide honger hadden, de één naar winst, dus de ander naar brood.

En met elke bom die viel en met elk huis, dat in brand werd geschoten, werd de haat dieper, maar ook de overtuiging gestrekt, dat de Hollanders in Indonesië iets hadden te zoeken, iets kwam halen. En van stad tot stad, van dessa tot dessa zullen de woorden van Sjahrir zijn gegaan:

„De kapitalist heeft geen andere maatstaf voor onze strijd dan de berekening van winst of verlies.“

WIE ZIJN DE EXTREMISTEN?

Er is reeds vaak over „extremisten“ geschreven. Maar slechts weinigen zullen vermoeden, dat zij een zeer belangrijke groep van de bevolking vormen. Het zijn hier niet alleen de arbeiders maar ook en vooral de boeren. De laatsten zullen weten, dat de terugkomst van de Hollanders tegelijkertijd betekent, dat de gronden, die gebruikt worden voor het verbouwen van voor de Indonesiërs onontbeerlijke voedingsmiddelen weer zullen worden omgeploegd voor de cultuurgewassen, die straks op de wereldmarkt zullen worden geveild.

De Indonesische massa's is het wel bekend, dat de terugkeer der cultuurmaatschappijen zal betekenen: verdrijving van de grond en arbeid van als slaven behandelde toonarbeiders tegen een nauwelijks voldoende loon. De vrees, die daarvoor bij de massa's bestaat, staat hen in de opvatting, dat onherroepelijk moet worden gehandhaafd datgene, wat nu eindelijk, na honderden jaren van onderwerpenheid en schrijnende armoede, is verkregen. Vandaar de onverzettelijke wil honderdduizenden in een leger te gaan en zich te verdedigen en de bereidheid van desnoods met primitieve wapenen te vechten tegen het pantser waarmee de koloniale beschaving zich omgordt. Voor de Indonesische massa's was nu het leven gevuld met vechten werken. Dat was de inhoud van de sociale revolutie, die zich had voltrokken. Zij kwam niet voort uit een ideaal, dat door de leiders werd gepropageerd of uit de verandering